

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Petri Venerabilis Abbatis Cluniacensis; Illvstrivm
Miracvlorvm Libri II**

Petrus <Cluny, Abt>

Coloniae, 1611

Selectiora Qvaedam Ex Chronicis Fratrum ordinis Prædicatorum editis à R.
P. M. Antonio Senensi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64969](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64969)

S E L E C T I O R A
Q V A E D A M E X C H R O -
n i c i s F r a t r u m o r d i n i s P r a -
d i c a t o r u m e d i t i s à R.
P. M. A N T O N I O
S E N E N S I.

DE B. VIRGINE.

Quomodo habitum religionis Dominicanorum Reginaldo contulerit.

N N O 1217. Reginaldus
 (qui Decanus erat Aure-
 lianensis) cum infirmare-
 tur grauissimè, fuit mira-
 culosè sanatus, & visione
 diuina præmonitus, vt nostrum ordinè
 intraret. Cui etiam beata Virgo habitum
 ordinis quem gerimus, contulit, & à no-
 bis gerendum mandauit, cum antea Pa-
 tèr noster Dominicus cum suis ad instar
 quo nunc Canonici regulares D. Augu-
 stini induerentur. Hic Reginaldus fuit
 vitâ, facundia in dicendo, & verbi diuini
 gratia valde clarus, & præter hoc quod
 errantium ouium quàm maximã multi-
 tudini-

tudinem ad ouile Christi perduxit, etiam ad ordinem plures, eisdemque grauissimos viros, & multæ literaturæ, ac in omnibus facultatibus doctores & promotos Archidiaconos, Abbates, Priores & alios pertraxit, & inter alios etiam induxit ad hoc Magistrum Clarum, qui erat pœnitentiarius summi Pontificis, & in iure canonico Regens, famæ percelebris, & magistrum Monetam, qui erat publicus Philosophiæ professor, & valdè famosus per totam Italiam, & plerisque alios viros grauissimos. Qui omnes rebus quas possidebant, abdicatis, pro Christo salutis æternæ conquirendæ fuerunt cooperatores strenui.

DE VIRTUTE VERBI
DIVINI.

Quomodo per verbum Dei Moneta ad religionem tractus sit.

NEC silentio prætermittere debeo modum quo Moneta (alijs est Simoneta) peruenit ad ordinem: vt sic etiam comprobetur quod per Prophetam ait Dominus de verbo suo, quod est sicut malleus conterens corda, & quod non est potentia nec ratio contra
Domi.

Dominum. Is ergò Moneta audita con-
 uersione multorum grauium & illustriū
 virorum per prædicationem B. Reginal-
 di, timere cœpit quodammodo, ne & ip-
 se diuini verbi caperetur hamo, & idcō
 semper alio diuertere consueuerat, cum
 ille concionabatur, ne eius conciones au-
 daret: & ad instar aspidis surdæ & obtu-
 rantis suas aures, ne audiat vocem incan-
 tantium, & spiritus sancti consilijs auditū
 subtrahere moris habebat. Quod dum
 perpendunt aliqui eius amici Bononiæ
 instant, & importunè etiam illum solli-
 citant, vt ad concionē Reginaldi pergat,
 & tandē post multas & importunas pre-
 ces vix obtinent ab eo, vt illis polliceatur
 se id facturum in festo quod proximè in-
 stabat B. Stephani protomartyris. Quo
 festo vt illo fidem seruet datam ipsis cu-
 rantibus, voluit ille, vt prius ad vnā a-
 liam ecclesiam diuerterent, sacrū audien-
 di gratia, inde ituri postea ad concionem,
 & post primum, secundū etiam & tertium
 sacrum audiuit, id ex industria faciens, vt
 interea tempus concionis vel pro parte
 laberetur. Itur ergò tunc ad concionem,
 & cum Ecclesiam iam non daretur ingre-
 di præ nimio populi concursu, pro eccle-
 siæ foribus mansit præfatus moneta cum
 socijs

focijs. Mira res, vix auditum concioni accommodarat, & mox fuit piscatoris reti captus. Nam concionabatur tunc temporis ille: Ecce video cælos apertos, &c. & repetens, dicebat. Ecce in præfenti aperti sunt cœli ad introeundum: quilibet, si vult, potest per ianuas apertas intrare, videant & timeant miseri negligentes, ne eis qui Deo claudunt cor suum, & os, & manus, regnum Dei claudatur, & introire non possint. Quid tam diu tardatis charissimi, ecce aperti sunt cœli, &c. Captus itaque hac sagena euangelica, in compunctionis lacrymas resoluitur, & mox seculo abrenuntiat, & religionis nostræ togam suscipit. Hæc in lib. qui dicitur Vitæ fratrum ord. prædicat. & D. Antonin. 3. p. hist. tit. 23. cap. 5.

De Innocentia puerorum religiosorum.

CIRCA annum D. 1240. claruit vir vitæ inculpatae & probatissime F. Bernardus, qui in Portugallia in conuentu Sancterennense agens sacrista, puerulos aliquot nostræ religionis habitum gestâtes post missarû peracta mysteria informabat literis & moribus. Qui ex domibus maternis iētacula ferentes, postquam

quam

*Nota
miracu-
lum.*

quam missis aliquod inferuiebant, con-
sueuerant ad vnam capellam in eadem
Ecclesia diuertere, & ientaculum ibi su-
mere. Porro in ea erat in altari posita bea-
tæ Virginis imago, & in sinu eius paru-
lus Iesus qui semper paruulorum humi-
litate delectatur & simplicitate, qui è sinu
matris descendens, cum illis ientaculum
faciebat. Postquam id aliquot vicibus fe-
cit, paruuli queruli rem ad magistrum
deferunt, narrantes quod ille paruulus ad
eorum ientaculum semper descendebat,
& nihil in symbolum apportabat. Prudens
ac religiosus pater, se ista ab ora innocen-
tium percepta, eos instruxit, vt si ille ite-
rum more solito ad eos descenderet, eum
sic alloquerentur; En Domine, tu sem-
per nobiscum comedis, & nihil sym-
boli ferre consueuisti ad ientaculum: in-
uita ergo nos & magistrum nostrum se-
mel in domo patris tui. Et sic illi instructi
faciunt, cum paruulus Iesus more solito
ad eos descendit. Qui eorum petitioni
annuens, diem certum designauit, quo
id præstaret, & erat dies Ascensionis Do-
mini iam iam instans. Id mox illi referunt
magistro, qui se præparans, vt cælesti in-
teresset conuiuio, illa diè maturè se ad ce-
lebrandum disposuit, paruulis eisdem illi
ministran-

ministrantibus, & sacrificio peracto, omnes tres ibi simul viuere defierunt, & omnes tres simul eodem fuere reconditi tumulo, & aliquanto tempore postmodum elapso eorum corpora fuerunt ex humili loco ad altiore[m] translata, & reposita in vno sepulchro, in capella quae Regum dici consuevit, & miraculosa hec historia fuit super idem sepulchrum depicta, & per traditionem quandam ab antiquis acceptam fama ad haec nostra tempora peruenit. Tandem anno Domini 1277. cum in eodem loco quo tale erat sepulchrum, portam quaedam oporteret aperiri, inuentae sunt horum sacrorum corporum reliquiae, & quidam paruulorum vno supertectae linteamine, praedicti vero patris eorum magistri alio. Quod vero easdem omnes illorum trium reliquias simul cooperiebat linteamen, adeo candidum, integrum & incorruptum fuit repertum, quasi a paucis diebus ante fuisset ibi repositum. Huius rei fama mox per ciuitatem spargitur, accurrit mox ad rem stupendam vniuersus populus, & quae erga hos beatos habebatur deuotio & memoria, augetur: & instrumeto publico ad posteriorum memoriã hec omnia per testes prius sacramento astrictos examinata, scripto traduntur. M De

*De malis quando in peccato perseverant,
relinquendis, per pulcrum & stu-
pendum miraculum.*

A NNO 1275. Barchinonæ extin-
ctum est lumen aliud, & religio-
nis præstantia & doctrinæ ma-
gnitudine satis fulgidum, scilicet frater
Raimundus de Pena forti, natione Ca-
thalanus, patria Barchinonensis, qui fue-
rat tertius generalis Magister ordinis Præ-
dicatorum. Etiam viuis miraculorū gra-
tia fuit clarus, obij. quæ ipso festo Epipha-
niæ Domini: vnde altera eiusdem Epi-
phanie fit solenne officium illius Barchi-
nonæ, & per illa omnia tria regna, scili-
cet Cataloniam, Valētiā, & Aragoniā,
iam à tempore Pauli III. summi Pont.
hic Raimundus vir fuit sanctissimus, &
etiam viuens miraculis coruscus, & qua-
tuor adhuc viuens à morte ad vitam re-
uocasse, & 36 post obitum, litterarū mo-
numentis traditum lego. Cumque foret
à confessionibus regi Aragoniæ Iacobo,
eum sæpe admonuit, vt concubinam
quam tenebat, relinqueret, quod ille se iā
facturum pollicebatur, semper procrastina-
ndo. Demum cum rex ex Barchino-
na ad Maioricensem insulam transfreta-
re de-

re decerneret, & sanctum secum in comitatu habere cuperet, & ille id facere renueret, nisi prius concubinam abs se abdicaret, spondit rex certissimò id facturum, cum ad insulam illam perueniret: sed promissis minimè stetit. Postquam ergò in prædictam insulam peruenerat, & sanctus regis vitam in malis inueteratam considerauit, & quòd sanctis suis monitis nihil proficeret, regem decreuit relinquere, & se Barchinonam conferre, ne regis peccato inuolueretur. Id rescians rex, sub pœna capitis edicto publico proclamari fecit, ne quispiam illum ex illa insula in terram firmam transueheret.

Tunc vir sanctus diuino ad id spiritu ductus, & auxilio fretus cappam suam super mare extendit, & signo Crucis præmisso illud ingreditur, & baculo quem gerebat scapulare suum in altum eleuat, ut loco veli deseruiret: & sic ex Maioricensi insula soluit, & mox spiritus Domini flauit oportunus, & illa 160. miliaria quibus Barchinona à Maiorica distat, absoluisse proditur sex, aut circiter horarum spatio, & Barchinonam appulit incolumis. Nec tamen prætereundum, quòd cum insula cœpit sanctus soluere, mox ad regem accurrerunt

M 2

plu-

Perpul-
crum &
stupendū
miracu-
lum.

plurimi, illius recessum illi referentes. Omnia clamoribus implentur, triremes, & varij generis naues à rege mittuntur post eum, vt illum reducant. Sed & regis sollicitudo & conatus, nauarum quoque omnium naualis peritia, & sedulitas incassum fuere. Cùm verò vir Dei ad littus Brachinonense applicuisset, tanta illius pallij & ceterarum vestium suarum erat siccitas, vt eas aqua minimè videretur attingisse, & populus qui confluxerat innumerus, tanta rei nouitate stupefactus, eius vestigia exoculari satagebat. Cappæ huius tactu, cùm ad infirmos defertur Brachinonæ (fit autem id frequentissimè) & etiam quadam subrufa terra quæ ex eius sepulchro prodit, in potu vel in pulmento infirmis porrecta à varijs indies infirmitatibus sanantur. Hunc Raimundum ordinem religiosorum Dominæ nostræ, qui vulgò dicuntur Da meicee, instituisse scribit Enchiridij temporis auctor: Sed melius dixisset, creditur quàm ad formam reduxit eos, & illis normam viuendi & leges aliquot præscripsit. Attamen, inquit ille, quòd quia Raimundus is illis & horas legendi modum præscripsit, & ritus alios ac leges eiusdem ord. D. Dominici, idèò talis ordinis institutio non

ita

ita passim illi, sed D. Iacobo Aragoniæ regi tribuitur.

De damnatione quorundam propter ambitionem.

REM satis notatu dignam hic lubet referre, quia quo loco convenientius illius fieri queat memoria non novi. Accidit Neapoli in conventu nostro sancti Dominici (sunt enim ibi præter hunc, sex vel septem conventus alij etiam nostri ord.) ut post completorium refectionis locum ingrederetur cui erat illius cura commissâ, qui mox in ingressu videt illum fratribus circumquaq; refertum, & illi cappas habebât indutas, & tanquam hora foret collationis faciendæ, & illam expectarent, sedebant. Accurrit ille sine mora vlla ad Priorem, & istud illi aperit. Prior fratrem delirum putat, vel somnia narrantem, attamen dum urgetur vadit, videt, & credit, & ille quoque turbatur, & rem mox cõfert cû monasterij grauioribus patribus & prudentioribus, de quorû cõsilio sacras vestes assumit, & sacrum Christi corpus deferendo, toto cõuentu comitate se illuc cõfert, & ad illum sermone directo qui honorationi loco sedebat eos adiurat, ut aperiant

*Mira res
qua Neapoli accidit.*

L 3 quid-

quinam sint, & ad quid venerint; & quid
 velint: & vt ad hæc respō. teant, illis præ-
 cipit in nomine illius Domini quem ge-
 stabat in manibus . Vt autem quando
 Prior coram illis comparuit cum venera-
 bili sacramento, omnes affurrexerunt
 quidem, & capita inclinarunt, Caputia
 tamen taliter demittentes, vt cum mi-
 nimè viderent, & hoc factō iterum sede-
 runt: ita iussi à priore vt responderent ad
 proposita, inclinarunt. Tandem qui in-
 ter eos videbatur præcipuus, respondens
 dixit, quòd ipsi omnes fuerant eiusdem
 ordinis religiosi, & pro maiori parte Ma-
 gistri, Priores, Supprieores, Baccalaurei,
 Lectores, & alijs officijs donati, & q̄ o-
 mnes damnationis sententiam accepe-
 rant, quoniam ambitio multa, superbia,
 inuidia, & alia huius generis vitia eos fe-
 cerant damnatione dignos. Sed quòd di-
 uina permittente clementia iussi fuerāt
 illuc venire, vt eos & vniuersos ordinis
 cultores cōmonefacerent, vt suæ voca-
 tionis facerent satis, nam illi quia minimè
 id præstiterant, omnes damnati erant, &
 flammis cremabantur æternis: in cuius
 signum cuncti in eos aspicerent. Et hoc
 dicto omnes illi cappas aperuerūt, & sin-
 guli eorum flammis circumciacti & in-
 censi

censi vñi fuere: & tunc idem præcipuus
 manu in mensa signum dedit, & sic illa
 visio evanuit, & totus cõuentus mansit
 timore consternatus. Istius rei adhuc per-
 seuerat memoria in illo conuentu no-
 stro quasi per traditionem recepta ab an-
 tiquis. Nec dubium quin maximus eo
 tempora ibi & alibi fuerit ex visione illa
 fructus subsequutus, & multa regularis
 vitæ instauratio. Nec talis visio arbitran-
 da est propter conuentum illum tãtum-
 modò ibi accidisse, sed propter vniuersi
 ordinis alumnos. Sicuti & quæ Bononię
 audita est vox in sacello D. Dominici pa-
 tris nostri, concinentibus fratribus, &c.
 Vox illa insonuit inquiring, Nec ego pa-
 ter, nec vos filij: propter vniuersos nostri
 ord. fratres accidisse credenda est. Quæ ad-
 modum. n. in politico regimine aliquot
 locis solennioribus fieri solēt earū rerum
 proclamationes quæ populo intimandæ
 veniunt, sic & in istis, &c. singularis et-
 iam quidam amor diuinus erga illos o-
 stenditur & protectio, apud quos cõtin-
 gunt similia. Et sicut D. Dominici patris
 nostri curæ, quam Bononiensis nostri
 cõuentus habet, ascribi debet, quod vox
 illa ibi insonuerit; Nec ego pater, nec vos
 filij: sic quoque nostri angelici doctoris

D. Thomæ Aquinatis singulari protectioni quam illius conuentus Regni Neapolitani, quòd in illo talis visio contigerit, ad nostrorum omnium instructione & emendationem.

*Miracula tria pro confirmatione fidei
Eucharistia.*

*Th. à
Kempis.*

ACCIDIT vt vir quidam fidelis occulta impugnatione diaboli tentaretur in fide, qui de sacramento altaris cœpit quodammodo dubitare de veritate corporis Christi. Is ergo cum staret ad audiendam missam huius deuoti sacerdotis sæpè ingemuit, dolens de praua immixtione spiritus maligni, orauitque dominum, vt sui in hac vacillatione dignaretur misereri. Sed misericors Deus qui animarum saluti varijs ac miris modis occurrere solet, prefatum virum noua & insolita visione instruxit, atque in fide suauiter confortauit. Vidit namque inter manus sacerdotis sibi apparere non speciem panis, sed formam speciosi pueri præ filijs hominum: & nimirum stupens ac tremens gratias egit, & Deum benedixit. Sacerdos verò de his nihil sciens, officium missæ solito more cum benedictione compleuit. Nō enim propter
cum

cum qui fide & gratia plenus erat, hæc o-
stensa sunt, sed propter infirmum in fide
roborandum.

Et quia sermo de venerabili sacra-
mento incidit, adhuc referam confirmile
factum de quodam sacerdote in parti-
bus Frisiæ, sed minus laudabilis vitæ. Si-
quidem bonæ memoriæ fratre no-
stro Alardo narrante cognoui, quod e-
rat cum eo quidam presbyter parvæ sci-
entiæ, & famæ non claræ. Iste cum ecclesiã
intraret vt diuina celebraret, honesta
quædam matrona quæ eius imperitiã
cognouit, cepit intra se de eo suspectè
cogitare ac murmurando dicere: Quid
tu imperite vis facere, & quomodo tu
indignè poteris tã magnum sacramentũ
cõficere? Hæc ea cogitante, presbyter ce-
pit celebrare, & diuina mysteria tractare
& cõsecrare. Factum est autem dũ vene-
rabile sacramentum ritu ecclesiastico cõ-
secraturum eleuaretur, & omnis populus
hoc flexis genibus fideliter adoraret, ma-
trona supradicta vidit in eleuatione aper-
tis oculis figurã hominis Christi, nimirũ
stupida & perplexa. Finita itaque missa
hanc visionem alteri sacerdoti secretè ex-
posuit, & quid malì de celebrante antea
cogitauerit, humiliter confessã est. Qui

M s

dile-

264 HISTORIA MIRAC.

diligenter gestæ rei ordinem & visionē
examinās, matronæ respōdit: Hoc Deus
pro tua salute fieri permisit, ne de cete-
ro malè de sacerdotibus cogites, nec de
vera consecratione dubites, licet malæ fa-
mæ sint, & indignæ vitæ. Illa hæc audiēs
firmam fidem tenuit, & Deo iudicium
de sacerdotibus eius commisit.

SED non te pigeat aliud iterum mi-
raculum de hoc summæ venerationis
sacramento audire. Eo namque tempore
quo monasterium montis sanctæ Agne-
tis illic moraturus intraui, quidam deu-
tus clericus mecum diu in eodem loco
habitans pro quadam causa ad vicinum
monasterium perrexit. Cumque in itine-
re esset, iunxit se illi quidam secularis, cū
eo socialiter vadens, ac familiariter collo-
quens. Factum est autem dum pariter
ambularent, & de Deo conferrent, ait ille
secularis clerico secum comitanti: Dicam
tibi amice dilecte quid mihi in vita mea
breuiter accidit. Lōgo fui tempore quod
intrans ecclesiam nunquam potui sacra-
mentum altaris in manibus sacerdotis
videre. Existimans autem quia nimis re-
motè tunc starem, & præ caligine oculo-
rum non possem bene videre, accessi pro-
pius quantum ausus fui & licuit, sed ni-
hil

hil penitus profuit mihi, nihilque inter manus sacerdotis conspexi. At illud etiā ultra annum mihi euenit, & qua de causa, non satis perpendi. Tandem in me reuersus & multum perplexus ad sacerdotem me contuli, & cuncta ei in confessione denudaui. Ille benignè me audiēs, & cautè secreta perquirens, inuenit me stare in odio cuiusdam proximi mei, cui pro nulla re volui offensam qua me offenderat, dimittere. Animaduertens bonus & discretus confessor culpam malitiæ meæ, increpando & admonendo perdocuit me, asserens periculosum valde fore in tali duritia stare: nec posse aliquando veniam promereri, nisi ex corde dimitterem offensas omnes, atque idcirco mihi istud accidere, quia nō essem dignus diuinum sacramentum oculis malignis intueri. Auditis his sacris monitis acquieui consilio sacerdotis, & toto corde compunctus remisi ex integro iniurias, nolens meipsū de cetero vindicare, quatenus possē Deo recōciliari, & gratiā perditā recuperare. Tūc demū sacerdos me absoluit, & imposta penitentia abire permisit. His gestis statim ad ecclesiā intraui, & missam audiui Deo, mihi propitio facto sacrū corpus Christi in mani-

bus sacerdotis oculis meis clarissimè vidi, & gratias agens, Deum in mirabilibus operibus suis benedixi.

*Miraculum de cruce S. Thoma. apud
Brachmanos.*

*Baron.
Annal.
tomo 1.*

AB ipsis Apostolorum temporibus, cum quælibet erigeretur Ecclesia, eo in loco primum omnium in memoriam Christi Redemptoris nostri, qui pro saluâdo humano genere crucem subiit, quasi nobile trophæum victoriæ, crux in titulum poni consuevit. Vnde est memorabile & planè admirabile illud antiquitatis monumentum, quod de sculpta cruce à S. Thoma Apostolo in Ecclesia vbi preces ad Deum fundere cõsueuerat, apud quam etiam cæsus, martyriũ cõsummauit; Hieronymus Osorius Siluësis Episcopus, qui res Indicas fidelissimè est profecutus, vt rem egregiè testatã, & si quã aliã fide sincerissima ob-signatã memorię prodit. Ad finẽ. n. tertij libri historiæ à se cõscriptæ hæc ait: In ciuitate quæ diximus appellari Malipurẽ, & nũc postquã à Lusitanis frequẽtari cepit S. Thomæ ciuitas appellatur, erat in colle facellũ ædificatũ. eo quod affirmarent incolæ, in eo loco Thomã fuisse à religionis hosti-

hostibus interfectum. Erat autem hoc
solemniter institutum, vt in eo sacello,
octo diebus ante diem natalem Christi,
res diuina fieret, & omnes Christiani eo
conuenirent. Fuerat quoque ante qua-
tuordecim annos in illo colle inuēta crux
in lapide incisa, in cuius fastigio colum-
bæ imago insidebat: basis verò erat in
specie quadam herbarum, quæ diffundi-
latissimè videbantur, collocata; & tam fa-
stigium quam basis & brachia in liliorū
formam definebant. Arcus eam ex eodē
lapide factus vndique muniebat. In arcu
erant incisæ literæ quas nemo legere
poterat. Totū hoc opus integrum, quod
erat satis magnum, fuit super altare eius-
dem sacelli multorum operis statutum.
In cruce eminebant notæ sanguinis insi-
gnes. Accidit autem die quo Christiani
conueniebant, vt in eo fāno salutationē
ab Angelo sanctissimæ Virgini,
octo dies antequam Christi natalis adue-
niret, celebrarent: cum sacerdos, qui rem
diuinam faciebat, Euangelium inchoa-
ret, vt crux in nigrum colorem vertere-
tur, & liquor ex illo incredibili copia di-
manaret, deinde color ceruleus pro nigro
subiret. In locis autem, vbi notæ sangui-
nis extabant, rosei coloris splendor eluxit.

Sequentibus deinde annis eodē die idem
 sēper eueniebat. Nec enim alio die (quod
 magnam admirationem commouebat)
 id in illa cruce cernebatur. Fuit tamen ali-
 quo tempore eius rei, quæ admirabilis o-
 mnibus videbatur, intermissio. Anno au-
 tem M. D. L. X. I. cum Christiani in eū-
 dem locum cum eadem pompa & cele-
 britate conuenirent, eo die quo Crux, dū
 sacrificium fieret, stillare solebat, & sacer-
 dos Euangelium inchoaret (idem etiam
 admirandum videbatur, quod nunquam
 prius, quàm Euangelium legi cōpisset,
 ea crucis mutatio fieret) crux repente ni-
 gris maculis, splendidis tamen, inficere-
 tur, donec tandē alijs atq; alijs subeunti-
 bus, tota nigresceret: ita verò splendebat,
 atque si fuisset oleo delibuta. Dum instat-
 toris guttæ fluere cōperunt, quæ paula-
 tim grandiores effectæ, totam crucem
 humore largissimo compleuerunt. Per-
 egit Sacerdos cum multis lachrymis &
 crebro singultu sacrificium: deinde ascen-
 dit in altare, & linteis, quibus in rebus sa-
 cris de more procurandis uti solebat, cru-
 cem extersit. Lintea maculis sanguineis
 tincta repente sunt. Civitatis Præfectus,
 & reliqua multitudo, quæ conuenerat,
 manus in coelum tendere, Christi nomē

implorare, flagitiorum veniam postulare, & ad studium religionis ardentius excitari. Crux autem postquã multo liquore fluxit, clarius splendere cœpit, & color sanguineus evidentius eluxit, hoc signũ commouit & Præfectũ vrbis & primariũ Sacerdotem, vt diligenter inquirerent ecquis esset qui literas illas interpretari posset? Aiunt incolæ in Marsingæ regno esse Brachmanã, inter omnes Brachmanas literis & eruditione præstantẽ, qui varias linguas tenebat. Hominẽ continuò accersunt, & interrogãt an illas literas nossent. Respõdit literas esse prisca, quibus antiqui sapiẽtes vtebãtur, negligẽtia verò hominũ factum esse, vt earum cognitio interiret: quin etiam linguã, qua erant descriptæ, à paucis admodũ teneri. Admonet illi Brachmanã, vt in altare ascendat. Restitit ille, & nefarium facinus esse dixit, altare, in quo res diuina fieret, humanis pedibus cõculcari. Inuitus tamẽ subiit, & literas perlegit, quarũ & vim eã esse dixit, vt vna nota decẽ & quindecim, & viginti literarũ officio fungeretur. Sententia verò literarum in summa hæc erat: Thomam diuinũ virum fuisse à Dei filio, cuius erat discipulus, in eas oras Segami Regis tempore missum, vt Dei summi notitia,

gentes

gentes illas erudiret. ibique templum ex-
 struxit, & res admirabiles effecisse: atque
 tandem cum genibus flexis ad crucem
 illam affixus, orationem ad Deum fun-
 deret, à quodam Brachmana fuisse hasta
 transfixum: crucem verò eiusdem viri
 sanctissimi cruore tinctam, ad memoriã
 virtutis illius sempiternam, relictam fuis-
 se. Hæc erat sententia quæ literis conti-
 nebatur. Fecit autem maiorem fidem a-
 lius eiusdem sectæ vir aliunde accersitus,
 grandis admodum natu, & sapientiæ o-
 pinione præstans, qui literas in eandem
 sententiam interpretatus est. Huius au-
 tem crucis exemplum in eodem ligno, ex
 quo templum ædificatum perhibent, in-
 sculptum, cum literis publicis multorum
 virorum testimonio consignatis, retineo:
 cuius fides tantis tunc argumentis explo-
 rata fuit, ut nemo possit de tam claris at-
 que testatis viri diuini monumentis am-
 bigere. hucusque Olorius: quæ licet pro-
 lixiora, tamen haud incongrua videri
 possunt ad Apostolicas traditiones, tum
 de Ecclesiarum erectione, tum etiam de
 cruce in Ecclesia statuenda, tanti Aposto-
 li exemplo, demonstrandas pariter que-
 firmandas. Perseuerat in Ecclesia idem
 pristinus vsus, ut cum noua erigerentur
 Eccle-

Ecclesiæ, cruces in titulum ponerentur,
eademque & sacris imaginibus orna-
rentur.

*Fidei Christiana mysteria diuinitus re-
uelata Gregorio Thaumaturgo.*

ILLVD de Gregorio Thaumaturgo
reticendum non est, quod cum ipse
olim auditor fuisset Origenis, illum-
que dixisse atque scripisse nonnulla me-
minisset, quæ à communi aliorum Chri-
stianorum Orthodoxorum sententia dif-
creparent; cum iam adstringeretur, vt sibi
subditis Evangelicam veritatem (id mi-
nisterio Episcopatus, quod susceperat, ex-
poscente) sermonis prædicatione cõcre-
deret, mente anxius, ambiguusque qua
potissimum incederet via, diu multum-
que versatus est. Sed quomodo per miri-
ficum quendam visum sit illi diuinitus
sapientia impertita, Gregorius Nyssenus
declarat his verbis: Cùm enim per totam
noctem aliquando de ratione atque ser-
mone fidei despiceret & specularetur, &
varias animo cogitationes agitaret (erant
nimirum etiam tunc nonnulli, qui piam
& sinceram religionis doctrinam adalte-
rarent, ac per probabiles argumentatio-
nes sæpenumero etiam doctis & pruden-
tibus

*Baron.
tom. 2.*

*Gregor.
Episcop.
Neocæsæ
reæ.*

*Greg.
Nyss. orat.
de vita
Greg.
Thaum.*

tibus veritatem facerent ambiguum (pro qua tunc ei pervigilem curis atque solitudine noctem agenti, quidam in figura humana, facie ac forma senili, euidenter apparet, ornatu atque cōpositione indumenti augustum quēdam, sacrum, atque diuinū referens decorem, magnam gratia vultus, atque dispositione figuræ, præ se ferens virtutem. Hic verò visu perterritus, & surgere è lecto, & quis esset, cuiusve rei gratia venisset, sciscitari. Cū autem ille perturbationem mentis ei⁹ submissa voce sedasset, ac dixisset se iussu diuino apparuisse ei propter eas rationes quæ apud ipsum controuerse & ambigæ essent, vt piæ fidei veritas reuelaretur, & bono animo esse, audito sermone, & quodā cum gaudio, atque consternatione illum contueri cœpit.

DEINDE cum ille directo manum protendisset, & quasi ostenderet ei per digitorum directam protensionem id quod ex transuerso apparebat; hic & vna cum directa manus protensione circumagere suum obtutum, & videre aliam imaginem aduersam ei, quæ prius apparuerat in figura muliebri, excellentiorem quidem & angustiorē, quam pro humana conditione: rursus autem perterritus,
& fa-

& facie aduersa, vultum demittere, ac perplexus & dubitabundus hæsitare de spectaculo, cum oculis apparitionem ferre non posset: etenim miraculū visionis nimirum in hoc potissimū erat, quod cum nox esset obscura, lumen vna cum ijs qui apparuerant ei effulserat, quasi aliqua lucida tēda accēsa. Quum igitur oculis ferre apparitionem non posset eorum qui sibi apparuerant; inter sese rationem eius rei, de qua ambigebatur, exponentium ratiocinationem audiuit: per quam non solum accepit veram cognitionem fidei; verum etiam nominatim eos, qui apparuerant, cognouit, utroque eorum propria appellatione alterum alloquente.

*Miraculum in adificatione Ecclesie apud
Iberos.*

DE Iberis historiam hoc loco recēdicamus, quam Ruffinus à certo homine, Bacurio comite, ei⁹ gentis rege fidelissimo viro, se accepisse testatur. Anno igitur Christi 327. Iberorum gens, quæ sub axe Pontico iacet, verbi Dei scēdera, & fidem futuri suscepit regni: sed huius tanti boni præstitit causam mulier quædā captiua: quæ apud eos reperia, cum fidelem ac sobriam satis duceret vitam,

*Ex Baron tom. 3
tertio.*

vitam, totisque diebus ac noctibus obsecrationes Deo perugiles exhiberet. in admiratione esse ipsa rei nouitas barbaris coepit; & quid hoc sibi vellet, curiosius perquirebant. Illa, ut res erat, simpliciter Christum se Deum hoc ritu colere fatebatur. Nihil ex hoc amplius barbari praeter nouitatem nominis mirabantur. Verum, ut fieri solet, ipsa perseuerantia curiositatem quandam mulierculis inferebat, siquid emolumenti ex tanta deuotione caperetur. Moris apud eos esse dicitur, ut si paruulus aegrotet, circumferatur à matre per singulas domos, quo scilicet si quis experti aliquid remedij nouerit, conferat laboranti. Cumque mulier quaedam paruulum suum per omnes circutulisset, ex more; nec aliquid remedij, cunctas domos lustrando, cepisset; venit etiam ad captiuam, ut, si quid sciret, ostenderet. Illa se humani quidem remedii nihil scire testatur: Deum tamen suum Christum quem colebat, dare ei desperatam ab hominibus posse salutem, confirmat. Cumque cilicio suo paruulum superposuisset, atque ipsa desuper orationem fudisset ad Dominum, sanum matri reddidit infantem.

SERMO autem defertur ad phares; factique fama magnifici usque ad aures
Re-

Reginæ perlabitur: quæ dolore quodam
 grauissimo corporis afflcta, in despera-
 tione maxima erat: rogat ad se captiuam
 deduci. illa ire abnuit, ne præsumere am-
 plius aliquid, quàm sexus sineret, videre-
 tur. ipsam se Regina deferri ad captivæ
 cellulam iubet: quam similiter supra cili-
 cium suam positam, inuocato Christi
 nomine, continuo post preces, sanam &
 alacrem facit exurgere, Christumque esse
 Deum, Dei summi Filium, qui salutem
 hanc contulerit, docet: eumque quem
 sibi auctorem suæ sciret esse incolumita-
 tis & vitæ, commonet inuocandum: ip-
 sum namque esse, qui & Regibus regna
 distribuit, & mortalibus vitam. At
 ille cum lætitia domum regressa, mari-
 to percontanti, causam tam subitæ sani-
 tatis aperuit: quique cum pro salute con-
 iugis lætus, mulieri munera deferri iube-
 ret: illa, Horum, inquit, ô Rex nihil capti-
 ua dignatur, aurum despicit, argen-
 tum respuit, ieiunio quasi cibo pas-
 citur: hoc solum ei muneris dabimus; si
 eum, qui me, illa inuocante, sanauit,
 Christum Deum colamus.

AD hoc tunc Rex segnior fuit, & inte-
 rim distulit, sæpius licet ab vxore com-
 monitus: donec accidit quadam die, ve-
 nante

*Regina
 curatur
 ab ancila.*

*Rex in
uocat
Christū.*

nante eo in siluis cum comitibus suis, obscurari densissimis tenebris diē, & per terræ noctis horrorē, luce subducta, cæcis iter gressibus denegari: alius alio diuersi ex comitibus oberrant; ipse solus densissima obscuritate circūdatus, quid ageret, quo se verteret, nesciebat: cum repente anxios salutis desperationi animos cogitatio talis ascendit: Si verē Deus est Christus, quem uxori suæ captiua prædixerat, nū de se his tenebris liberet, vt ipsum ex hoc, omiſſis omnib⁹, coleret. Illicō vt hæc nondū verbo, sed sola mente deuouerat, reddita mundo dies Regem ab urbē perducit incolumem. Quiq; Reginae rē protinus, vt gesta est, pandit. Euocari iam iāque captiuam, & colēdi ritum vt sibi tradat, exposcit: neq; se vltra alium Deum, quàm Christū, veneraturum esse confirmat. Adest captiua, edocet Deum Christū; supplicandi ritum, venerandiq; modum, in quantū de his aperire sceminae fas erat, pandit. Fabricari tamen Ecclesiā monet, formamque describit.

*Credunt
Iberi.*

IGITUR Rex totius gentis, populo eōuocato, rem ab initio, quæ erga se ac Reginam gesta fuerat, exponit; fidemque edocet, & nondum sacris initiatus, fit suæ gentis Apostolus. Credunt viri per Regem,

gem, sceminæ per Reginam: cunctisque
idem volentibus, Ecclesia extruitur instā-
ter, & eleuato iam perniciousiter murorū am-
bitu, tempus erat, quo columnæ colloca-
ri deberent. Cumq; erecta prima vel se-
cunda, ventum fuisset ad tertiam, con-
sumptis omnibus machinis, & bouū ho-
minumque viribus, cum media iam in
obliquum fuisset erecta, & pars reliqua
nullis machinis erigeretur, repetitis se-
cundo ac tertio ac sæpius viribus, ne loco
quidē moueri, attitit omnibus, potuit.
Admiratio erat totius populi: Regis ani-
mositas hebescebat: quid fieri deberet,
omnes simul latebat. Sed cū interuentu
noctis omnes abscessissent, cunctiq; mor-
tales, & ipsa opera cessarent; captiua sola
in oratione pernoctans, mansit intrinsec⁹:
eū ecce matutinus & anxius cum suis o-
mnibus ingrediens Rex, videt columnā,
quā tot machinæ & tot populi mouere
non quierant, erectam, & super basim
suam libratè suspensam, nec tamen su-
perpositam, sed quantum vnus pedis
spatio in aëre pendentem. Tunc verò cōs
populi contuentes & magnificantes De-
um, verā esse Regis fidem & captiuae re-
ligionem præsentis miraculi testimonio
perhi

perhibebant. Et ecce iā mirantibus adhuc & stupentibus cunctis, in oculis eorum sensim supra basim suam, nullo contingente, columna deposita, summa cum liberatione confedit. Post hoc reliquus columnarum numerus tanta facilitate suspensus est, ut omnes, quæ superfuerant, ipsa die locarentur.

*Legatio
ab Iberis
ad Con-
stantinū.*

POSTEA VERÒ QUAM Ecclesia magnificè constructa est, & populi fidem Dei maiori ardore sitiebant, captivæ monitis, ad Imperatorem Constantinum totius gentis legatio mittitur. Rex gesta exponitur: sacerdotes mittere oratur, qui ceptum erga se Dei munus implet. Quibus ille cum omni gaudio & honore transmissis, multo amplius ex hoc lætatus est, quàm si incognitas Romano Imperio gentes & regna ignota iunxisset.

*De venerandarum imaginum pio
cultu.*

*Ex Lindano de
fugiendis
idolis.*

A NNO 1566. Busciducis accidit, quosdam D. Antonij imaginem gladijs, ascia, & bipennibus frustra concidere, ut incendio via publica abolerent, verum quid accidit, non sanè impunè tulere impij, euestigio namque illa

illa peste, quàm D. Antonij iam olim appellamus Christiani (quod illi depellendæ sint eius, apud Deum p̄ij experti sæpè patrum) corripuntur, totoque vtriusque corpore instar granorum piperis, pestilens ille ignis ebullit: domum sese recipiunt infelices, quorum plaga socij deteriti, rogam deserunt trepidi. Tam atroci atque voraci consumebantur miseri totum per corpus incendio, vt postridie impiam afflarint animam, & funesta reliquerint cadauera variorum colorum stigmatibus, ceruleis, prasinis atris insignita. Istud tam est tota vicina notum, vt plurimos huius rei non solum audierimus concorditer historiam ad viuum depingentes, additis etiã tam sacrilegorum, quàm familiarium nominibus: sed publici etiam viderimus Notarij fide non indigni neque obscuri testimonium. Sed horribilius est, quod anno 76. in Gallijs vsu venisse scribunt, cuius talem historiã Parisijs impressam vidimus, quæ hic ruditer est transfusa.

ANNO Domini 1576. 21. Iunij dum Dux Alenſonius frater Regis Franciæ esset in vrbe Castillo, & excubiæ pedestrium copiarum in villa, quæ dicitur Soulci, à dicta Ciuitate vno plus minus

N

mil-

miliari distante, agerētur: tres milites male feriatī deprehenderūt prae foribus templi imaginem B. Antonij in petra erectā, ac post multa scandala, ludibria & dictoria in eam congesta, caput quidem imaginis galea, manus verò armarunt halberdia, talia cū execrandis blasphemijs euomētes: tu, si quid vales, si qua tibi potestas, in praesentiarum nunc eam demonstra contra nos, ac te defende. Quo dicto suis armis imaginem impetunt multis ictibus. Quibus non contenti, vnus eorum bis, aut ter displosa bombardā, imaginem illam oppugnare aggreditur, ac eius faciē intermentum & inferius labrum iaculatus globulo tormentario lacerat sacrilegus. At non impunè, nam eodem momento ille impius magno eiulatu exclamans, horridumque eiulans, totus, inquit, ardeo, totus cōburor, statimque prolabitur mortuus in terram. In cuius faciē eodē loco, vbi imaginem globo violarat, vice reddita ignis scelerū vindex, qui totum inde os replebat, velut via facta erūpens perluxit eum deuorans, etiam cum iam miserā exhalasset animam. Secundus autem non minus sentiens Dei omnipotentis manum, exclamat quoque, ignis vim se ferre non posse, volensque intesti-

na tor-

na tormenta per aquam effugere, in torrentem proximum præceps insiliit; nec Dei tamen præsentiam effugit, nam statim aquis submersus & suffocatus interiit.

PORRÒ tertius cernens suorum miserabile exitum, sui impositus ac totus exanimis humi affigitur ac deportatus in proximam domum, totus feruentissimis febribus æstuabat, adeoque violentis, ut miserum de se spectaculū omnibus exhiberet. Cuius miseria permoti cognati, amici maximè & cõmiliones Catholici, ad templum velut ad asylum confugere, Deo patri (sacerdote perquisito) sacrificiū mediatoris solemniter cantu coram imagine B. Antonij immolare, ac vnanimiter cateruatim proruentes tam milites quàm dicti loci incolæ, Deū summa animi deuotione pro miseri fratris salute comprecari, postq; sacrificium & multas preces afflictū inuisere, præmissisq; multis alijs orationibus aquā ei benedictā sacerdos aspergebat. E vestigio ille miser, sibi redditus crimen agnoscit, Dei misericordiam inelamat, ac manus tendens in cælū humilibus ac magnis precibus suum errorem professus accusans, omniū deprecationes supplex ambit, vt pro ipso Deū

clementiſſ. interpellent. Nec defuit diuina miſericordia nam ſtatim priſtinæ valetudini ac menti reſtituitur, eaq; etiā nū hodie fruitur. Hæc veraciter ſub oculis pluſquam trium milium hominū palam geſta docent, quā reuerentiam venerandis Sanctorum imaginibus debeamus. nā eſſi numen in illis nullum ſit: tamen eorum nobis refricant ſubinde memoriā, quos repræſentant, ac ad glorioſa Dei in ſuis Sanctis opera collaudanda, eorumq; pia patrocinia imploranda, pleroſque Chriſtianorum exſtimulant. Quin & contumelia illata iſtis in Dei ſeruos, immodò in communem Dominum redundat. Qui hic aliquando eſſi ſilere videatur, non tamen ſilebit ſemper. Haſtenus ex libello illo anno 76. Pariſijs impreſſo apud Wilhelmum Merlin. Neque deſunt noſtratia ſigna, quibus ingrata DEVS ſibi venerandarum imaginum euerſionem fuit hoc ſeculo conſeſtatus. Cum Hermannus Modet ſeditioſorum fax apud Haſſelen. Haſbaniz Leodien. nocte quadam bis terve templum veniſſet, vt SS. imagines confringeret, fuit lucernarum lumen bis ter extinctum: denique cū rogam immanem excitafſet, vt iniectas in eum SS. imagines exureret, fuit ille ro-

gus

Anno
67.
Haſſelt
Leodien.

gus iniectus venerandis S S. imaginibus
haud aliter subito extinctus, quam si co-
piosissimo fuisset imbri persusus.

*De monasterio propter simoniam euerso
horrendum miraculum.*

APVD superiorem Thebaidem
quoddam Dominarum fuisse an-
te duos annos dicitur eximium
& diues monasterium, omni pulchritu-
dine & excellentia decoratum. In quo pe-
nè ducentæ dominæ vitæ honestæ, reli-
gionis reclusionem continua, decorisque
moribus permanebant. Ad hoc qui insūt
figant aures, ne quod vna hauserit auricu-
la, fundat altera. Navis quantumcunque
sana sit & integra, modicum, immò nil
prodest si alta volens secare maria, par-
uum quod fundo inest foramen relin-
quat, vt dira naufragia non admittat. Cur
hæc sim fatus, præsentis narrationis hi-
storia reserabit. Multis itaque pollens præ-
dictum monasterium virtutibus, vnum
pessimum, quo ruit, simoniæ vitium re-
tinebat. Nam instigante diabolo in eisdẽ
Dominabus hæc obseruabatur abusus, vt
si quam vellent in monialem recipere, nõ
tantum intuitu caritatis & misericordiæ
recipiendæque bonitate, quantum reci-

*Cyrillus
quidã in-
ter epist.
B. Aug.*

piebant respectu pecuniæ. Nulla enim in monasteriū intrare mansura poterat, nisi certa pecuniæ quātitas secū iret. In hoc siquidem erat monasterio sanctimonialis quædā Domina, ætate grandæua, quæ ab infantia sua ieiunijs & orationibus, omni resoluta cœno. Deo vixerat, quæ vitiū illud quam plurimū abhorrebat. Cui nocte quadā, vt erat solita, in oratione positæ, gloriosus Hier. apparens, locū illum immenso lustrans lumine eidē præcepit, vt ad Abbatissā, ceterasque illius cœnobij moniales mane pergeret, nuncians quod nisi à peccato iā inueterato manū extraherent, vltionē diuinam subito expectarent. His dictis disparuit. Perterrita visione insueta sanctimonialis domina, quis hic fuerit iubēs talia nunciari in seipsa auidē pertractans, totā illam noctē peregit insomnē. Crepusculo diei adueniente, omnes in capitulo moniales propulsato tintinnabulo cōgregauit. Quibus admirantibus, ad quæ forent tanta festinatione in capitulo cōuocata: sanctimonialis domina ex earū assurgens medio, quæ viderat & audierat omnibus patefecit. Fit illic ex hoc monialibus cunctis irrisio, hanc exclamāt fatuam, multisque garrūt derisionibus, hanc fortē illa nimia ebrietate

rate somniasse. Illa verò accepta cõtume-
lia, patientiæ scuto se muniens, de earum
siquidẽ pertinacia nimiũ dolens, sed de
sua despectione gaudens, ad solitas redijt
orationes, supplicans cõtinuò, ne suis mo-
nialibus quod audierat eueniret. Transa-
ctis igitur diebus decẽ, nocte media præ-
dictæ sanctimoniali Dominæ hac pro re
deuotis orationibus incumbenti, glorio-
sus iterum apparuit Hieronymus, eidem
vt quæ prius nunciauerat monialibus, de-
nuò intrepidè nunciaret, allocutione mã-
dauit benigna. Ad quem illa. *Quis, inquit*
es Domine talia mihi mandans? Hiero-
nymus, inquiens, sum, & ab eiusdẽ eua-
nuit oculis. Illa verò sciens earũ duritiem,
quid ageret, quidve diceret, nesciebat. Tã-
dem malens à monialibus insana & ebria
reputari, quàm diuinis contraire præcep-
tis, congregatis iterũ monialibus quæ vi-
derat & audierat voluit intimare. Ast vt
eã assurgere moniales pestiferæ conspe-
xerunt, diuini nescij iudicij sibi de proxi-
mo affuturi, antequam verba inciperet, è
capitulo cum magnis cachinnationibus
exierũt. Quin transactis insuper dieb⁹ tri-
bus dormiẽti prædictæ sanctimoniali do-
minæ gloriosus Hier. ineffabili quasi so-
cietate vallatus angelorum, nocte appa-
rens media eam excitauit, eiq; iussit proti-

nus, vt de illo exiret monasterio, nec subito futuram sententiam expectaret. Cū illa verò multis lacrymis supplicaret, ne hoc fieret, gloriosus, inquit Hieronymus: Ad Abbatissam & cæteras pergito omni mora postposita, eisdem nuncians, quòd nisi pœniteant, hac nocte diuinā sentient ultionem: si autem in sua permanebunt duritia, statim exiens amplius in monasterio non moreris. His finitis abcessit. Hæc igitur audiens sanctimonialis, anxia plenaq; tristitijs, capitulum adiit, & campanam cœpit vehementer, vt ad capitulum accederent moniales resonare. Quo abbatissa de somno euigilans, cognoscesque ab hac fore campanam pulsatam, cū iracundia ad capitulum properauit. At vbi illam vidit, diris eam minis increpans, nullum voluit audire verbum: promittens quòd nisi cessaret hoc agere, secum in monasterio amplius non maneret. Cui sanctimonialis domina, ne tardes, inquit, quæso agere quæ promittis. Profectio me noscas hoc in loco amplius non mansuram. Gloriosus equidem Hieronymus apprensus mihi tantummodo hoc statim monasterio futurum iudicium patefecit. Hæc audiens Abbatissa deridere cœpit, hanc æstimans vesano capite ista fari, &

ostia.

ostiarum conuocans, iussit vt hanc de monasterio protinus effugaret, mandans eidem, vt aliqua hora sic extra demissam postmodū faceret introire, vt sic ab inceptis operibus iam cessaret. Hac de re læta sanctimonialis domina, quā citius potuit ē monasterio est egressa: lacrymis tamen fusa doloribusq; repleta pro ijs quæ monasterio nouerat euenire. Terribilis siquidem Deus fortis atq; potens, & quis resistet? Heu cur cū homines non formidant, scientes se nullatenus posse ab eius effugere manibus, vt eos magnum & inenarrabile iudiciū eius non comprehendat: saltem his miseri terreantur exemplis. Audiant qui in suis confidunt diuitijs, quique in ira concitant excelsum dominum suæ auaritiæ siccitate, quale huic monasterio à Deo propter pecunias faciē auertendi de cælo est iudicium iaculatū. Penè limen ostij sanctimonialis domina excesserat, quando subito totum corruit monasterium, omnes opprimens moniales, ita quod ex eis viua aliqua non remansit. Sanctimonialis verò illa in quodam venerabili dominarum monasterio, quod est apud inferiorem Thebaidem, hætenus sanctitate præcipua viua manet.

N. 5.

Vita

Vita Fratris Theophanis, eiusque mirabilis visio & de communicatione cum hæreticis.

*Ex Sophronij
prato spiritali.*

SENEX quidam sedebat in Laura Calamonis iuxta Iordanem fluvium, Cyriacus nomine, magni apud Deū meriti. Ad hunc profectus est frater peregrinus ex regione Dora, Theophanes nomine, vt interrogaret senem de cogitationibus fornicationis. Quem senior hortari coepit, atque vrgere verbis de pudicitia & castitate. Frater itaque magnificè ædificatus ait seni: Verè, mi pater, ego nisi in regione mea Nestorianis communicarem, tecum permanissem. Cùm verò audisset senex Nestorij nomen, afflictus de perditione fratris, corripiebat eum, & orabat, vt recederet ab hac pessima, & perniciosa hæresi, accederetque ad 2. sanctā Catholicam, & Apostolicam, dicens non 3. esse aliam salutis spem nisi rectè sentiamus, & credamus (vt reuera est) sanctam Mariam Dei genitricem esse. Dixit autem frater ille seni: Profectò, domine pater, omnes hæreses sic dicunt, Nisi nobiscum communices, saluus esse non poteris. Quid ergo faciam, infelix, nescio. Deprecare igitur Dominum vt re ipsa me certum faciam,

quæ

quæ nam fit vera fides. Senex autē cum gaudio fratris verba suscepit, dixitque illi: Sede in spelunca mecū, & omninō spem in Deo habeto, quia reuelabit tibi ipsius benignitas, quæ sit vera fides. Dimissoq; fratre in spelunca sua egressus est senior propè mare mortuum oīās Deū pro fratre. Circa autē horam nonam diei sequentis, aspexit frater quendam astantem sibi aspectu terribilem, ac dicentem: Veni, & vide veritatem. Assumensq; eum, duxit in locum tenebrosū, ac foetidū, ignes euaporantem. Atque in ipsis ignibus vidit Nestorium, Eutichen, Apollinarem, Dioscorum, Seuerum, Arium, Originem, & alios quosdam. Dixitque illi is, qui apparuerat: Locus iste præparatus est hæreticis, & blasphemantibus, & his, qui illorum dogmata sequuntur. Si ergo placet tibi locus, persiste in tuo dogmate. Si autē supplicium istud experiri non vis, accede ad sanctam Catholicam & Apostolicam Ecclesiam, quàm te senex docet. Dico enim tibi, quia si 4. omnes virtutes homo operetur, nec rectè credat, in hoc loco cruciabitur. Atque in hoc verbo venit frater in semetipsum, & redeunti seni narrauit omnia quæ viderat, accessitque ad communionē sanctæ Catholicæ Ecclesiæ.

Remansit autem cum sene, impletis que quatuor cum illo annis, dormiuit in pace.

2. *Vides, quod sancti viri, qui Dei mandata custodiunt, meritum habent apud Deum.*

2. *Nota quod heretici omnes sunt extra gremium sancte Catholice atque Apostolice Ecclesie.*

3. *Mira sententia, et vera, non esse aliam salutis spem, nisi recte sentiamus, et credamus sanctam Mariam Dei genitricem esse.*

4. *Sicut non sufficit sola fides ad salutem absque bonis operibus. sic nec omnia opera sine recta fide.*

Miraculum, quod pueris Apamiensibus contigit, qui ioco verba sancte consecrationis protulerunt.

*Ex Soph.
prato spiri-
rituali.*

NARRAVIT nobis Gregorius Aphricanae provinciae Praefectus, fidelis vir & monachorum, ac pauperum amator, bonisque omnibus semper congaudens. In provincia, inquit, mea, (erat autem Apamiensis secunda Syreorum provincia, ex oppido, quod dicitur Thorax) ager est ab urbe quasi quadraginta miliaribus distans, qui Gonagus dicitur.

dicitur. In hoc, siue in eius finibus pueri
 pascebant pecora. Et vt solet pueris con-
 tingere, puerili consuetudine voluerunt
 ludere. Cumque luderent, dixerunt ad in-
 uicem: venite celebremus 1. Missam, &
 offeramus 2. sacrificium, & communice-
 mus, sicuti semper in sancta Ecclesia Pres-
 byter facit. Quod cum placuisset omni-
 bus, constituant, ex eis vnum in ordine
 Presbyteri, duosque alios pueros in mi-
 nistrorum officio, veniantque ad saxum
 quoddam (erant enim in planitie) ac su-
 pra saxum in morem altaris apponunt
 panem, & vas testium cum vino. Assi-
 stuntque, vnus quidem coram altari, qui
 fungebatur officio Presbyteri, medius,
 duo vero alij hinc, atque hinc veluti mi-
 nistri. Et ille quidem sanctæ oblationis
 verba dicebat, illi vero fasciulis, quæ fe-
 rebantur, pro flabellis vtentes, auram fa-
 ciebant. Qui vero Presbyteri fungebatur
 officio, ideo sanctæ oblationis verba scie-
 bat, quia consuetudo fuit in Ecclesia vt
 pueri in missis ante sacrarium assisterent,
 primique cum clericis communicarent
 3. sanctis Christi Dei nostri venerandisque
 mysterijs. Quoniam vero quibusdam in
 locis alta voce consueuerunt Presbyteri
 sancti 4. sacrificij orationes pronounciare,

N. 7

pueri,

pueri, vt propius astantes, sæpius eas au-
 diendo didicerant. Cùm igitur omnia se-
 cundum ecclesiasticam consuetudinem
 fecissent, priusquam panes frangerent, ac
 communicarent, ignis cælitus dilapsus,
 quæ proposita erant, consumpsit omnia,
 saxumque totum combussit, ita vt nihil
 omnino neque saxi, neque eorum, quæ
 fuerant superposita, relinqueretur. Hoc
 repente s. factum cum pueri vidissent, in
 terram omnes præ timore corruerunt, ac
 diutius semiuiui permanserunt, neque e-
 rumpere vocem, neque de terra surgere
 valentes. Cum verò non redirent domū
 hora qua consueuerant reuerti, sed pa-
 uidi in pavimento iacerent, exierunt pa-
 rentes eorum, vt viderent, cuius rei gra-
 tia consueto legitimo tempore non re-
 uertissent. Egressi autem pueros omnes
 humi iacentes inuenerunt, neque agno-
 scentes aliquos, neque loqui se alloquen-
 tibus valentes. Parētes itaque semiuiuos
 eos aspicientes, vnusquisque filium suū
 affumentes, domum retulerunt, viden-
 tesque pueros in huiusmodi excessu diu-
 tius durantes, mirabātur nimium, causā
 stuporis eorum omnino ignorantes, nec
 discernere valentes, sæpiusque illos per
 totum diem interogantes, responsum
 nul-

nullum accipere ab eis potuerunt, & quæ illis acciderant, scire omninò nequiverunt, donec dies illa, & nox tota præterijt. Tunc enim & pueri paulatim in se ipsos reuerſi, cuncta illis retulerunt quæ gesta fuerant, & quæ illis contigerant. Assumentes verò parentes suos, & omnes loci ipsius habitatores egressi sunt, & locum eis ostenderunt, in quo mirabiliter ista contigerant, vestigia quedam elapsi ignis indicantes. Audientes verò quæ facta fuerant, & ipsis indicijs rerum admoniti in ciuitatem cucurrerunt, cū etiam Episcopo ciuitatis nunciauerunt. Qui percussus magnitudine, & nouitate miraculi, cum omni clero festinus accurrit. Vidensq; pueros, & rursus ab eis, quæ euenerant audiens, & cælestis ignis vestigia intues, pueros quidem oēs continuò in monasteriū immisit, locum verò monasterium fecit latissimum, supra locum autem ignis Ecclesiam construxit, & sanctum erexit altare. Dicebat autem ipse Dominus Gregorius fidelissimus vir, vnum se istorum puerorū aspexisse, eiusque monasterij, vbi miraculū acciderat, monachum ipsum cognouisse. Et istud quidem magnum re vera, ac diuinum, stupendumque miraculū Gregorius venera-

nera-

nerabilis nobis ætate nostra contigisse enarravit.

1. Ecce missa usum antiquissimum, & non novum institutum.
2. Ecce eam appellari sacrificium.
3. Vide sacram Eucharistiam appellari sancta Christi Dei nostri, veneranda-que mysteria.
4. Nota denuò sancti sacrificij orationes.
5. Ne putes tantum miraculum idcirco Deum ostendisse, quod ille puer verè confecisset Eucharistia sacramentum, cum ordo deesset, sed ob reuerentiam similitudinis saltem representati mysterij totum id actum fuisse existimes.

Baron.
ann. 10.
4. ex
Hier.
ep. 49.
Vercel-
lensis
mulier
innocens
accusata
adulterij.

Miraculum insigne de innocenti muliere
Vercellensi adulterij damnata.

VERCELLAE. Ligurum ciuitas haud procul à radicibus Alpium sita, olim potens, nunc rarò est habitatore semiruta. Hanc cum ex more Consularis inuiseret; oblatam sibi quandam mulierculam vnà cum adultero (nam hoc crimen maritus impegerat) pœnali carceris horrore circumdedit. Neque multo post cum luidas carnes yngula cruenta pulsaret, & sulcatis lateribus:

ribus dolor quæreret veritatem: infelici- *Adolo-*
 cissimus iuuenum, volens compendio *scens*
 mortis longos cruciatus vitare, dum in *innocens*
 suum mentitur sanguinem, accusavit a- *cedit tor-*
 lienum, solusque omnium miser merito *mentis.*
 iussus est percuti, quia non reliquit inno-
 xia, vnde posset negare.

At verò mulier, sexu fortior suo, cum
 equuleus corpus extenderet, & sordidas
 foetore carceris manus post tergum vin-
 cula cohiberent; oculis, quos tantum
 terror alligare non poterat, suspexit ad
 cœlum; & voluit per ora lacrymis: Tu,
 inquit, testis, es Domine Iesù, cui occul-
 tum nihil est, qui es scrutator renis &
 cordis; non ideò me negare velle, ne pe-
 ream; sed ideo mentiri nolle, ne pec-
 cem. At tu miser homo, si interire festi-
 nas, cur duos interimis innocentes? E-
 quidem & ipsa cupio mori; cupio inui-
 sum hoc corpus exuere, sed non quasi
 adultera: præsto iugulum; micantem
 intrepida excipio mucronem; innocen-
 tiam tamen mecum feram. Non mori-
 tur quisquis victurus, occiditur.

Igitur Consularis, partibus cruore lumi- *Torque-*
 nibus, vt fera, quæ gustatum semel san- *tur dirè*
 guinem semper sitit, duplicari tormen- *innocens.*
 ta iubet; & sæuum dentibus frendens *foemina.*
 lumi-

Psal. 7.

similem carnifici minatus est pœnam, nisi confiteretur sexus infirmior, quod non poterat robur utile reticere. Succurre, Domine Iesu: ad vnum hominem tuum complura sunt inuenta supplicia. Crines ligantur ad stipitem: & toto corpore ad equuleum fortius alligato, vicinus pedibus ignis apponitur: vtrumque latus carnifex fodit, nec papillis dantur induciæ. Immota mulier manet, & à dolore corporis spiritu separato, dum conscientia bono fruitur, vetuit circa se sequi tormenta. Iudex crudelis quasi superatus attollitur: illa Deum deprecatur. Soluuntur membra compagibus: illa oculos ad cœlum tendit. Quasi de communi scelere alius confitetur: illa pro confitente negat, & periclitans ipsa alium vindicat periclitantem. Vna interim vox est: Cæde, vre, lacera: Non feci. Si dictis tollitur fides: veniet dies, quæ hoc crimē diligenter discutiat, habeo Iudicem meum.

Iam lassus tortor suspirabat in gemitum, nec erat nouo vulneri locus. Iam victa sæuitia corpus, quod laniarat, horrebat. Extemplò ira percitus Consularis: Quid miramini, inquit, circumstantes, & torqueri mulier mauult, quàm perire?
Adul-

Adulterium certè sine duobus commit-
 ti non potuit: & esse credibilius reor, no-
 xiam ream negare de scelere, quàm in-
 nocentem iuuenem confiteri. Pari igitur
 prolata in vtrumque sententia damna-
 tos carnifex trahit. Totus ad spectaculū
 populus effunditur, vt proesus quasi mi-
 grare ciuitas putaretur, stipatis proruens
 portis turba densatur. Et quidem miser-
 rimi iuuenis ad primum statim ictum
 amputatur gladio caput, truncumque
 in suo sanguine volutatur cadauer. Post-
 quam verò ad feminam ventum est, &
 flexis in terram poplitibus, super tremē-
 tem ceruicem minans eleuatus est gla-
 dius, & exertam carnifex dexteram to-
 tis viribus concitauit, ad primum cor-
 poris tactum stetit mucro letalis, & leui-
 ter perstringens cutem, rasuræ modicæ
 sanguinem aspersit. Imbellera manum
 percussor expauit; & victam dexteram,
 gladio marcescente, miratus, in secun-
 dos impetus torquet: languidus rur-
 sus in foeminam mucro dilabitur, &
 quasi ferrum eam timeret attingere,
 circa ceruicem torpet innoxiam. Ita-
 que furens & anhelans lictor, paluda-
 mento in ceruicem retorto, dum totas
 expedit vires, fibulam quæ chlamydis

*Adolo-
 scens ca-
 pite ple-
 titur.
 Femina
 frustra
 percuti-
 tur.*

mor-

*Insultat
carnifici
innocens
foemina.*

mordebat oras, in humum excussit, ignarusque rei enssem librabat in vulnus. En tibi, ait mulier, ex humero aurum ruit: collige multo quæsitum labore, ne pereat. Proh, rogo, quæ est ista securitas? Impendentem non timet mortem, letatur percussa, carnifex pallet, oculi gladiū non videntes, fibulam vident: & ne parum esset quod non formidabat interitum, præstat beneficium sæuienti. Iam igitur & tertius ictus sacramentum frustratus erat Trinitatis: iam spiculator exterritus, & non credens ferro mucronem aptabat in iugulum, ut qui secate non poterat, saltem premente manu, corpori conderetur. O omnibus res inaudita sæculis? Ad capulum gladius reflectitur, & velut dominū suum victus aspiciens, confessus est, se ferire non posse. Huc huc mihi triums exempla puero- rum, qui inter frigidos flammarum globos hymnos edidere pro fletibus, circa quorum saraballa sanctamque cæsariem innoxium lussit incendium. Huc beati Danielis reuocetur historia, iuxta quem adulantibus caudis prædam suam leonum ora timuerunt. Nunc Susanna nobilis fide omnium subeat mentibus, quæ iniquo damnata iudicio, Spiritu sancto

Dan. 5.

*Dan. 13.
24.*

sancto puerum replente, saluata est. Ecce non dispar in vtraque misericordia Domini. Illa liberata per Iudicem, ne iret ad gladium: hæc à Iudice damnata, absoluta per gladium est.

Tandem ergò ad feminam vindican-

*Populus
pro in-
nocente
fœminâ
insurgit.*

dam populus armatur: omnis ætas, omnis sexus carnificem fugat, & coetu in circulum coeunte exclamat. Non credit penè vnusquisque quod videt. Turbat talis nuncio vibs propinqua, & tota licitorum turma glomeratur. E quibus medius, ad quem dånatorum cura pertinebat, erumpens, & caniciem immundâ perfuso puluere turpans: *Quin meum,* inquit, *ô ciues petitis caput? me illi vicarium datis? Si misericordes, si clementes estis, si vultis seruare damnatam: innocens certè perire non debeo. Quo flatu vulgi concussus est animus, mæstusque se per omnes torpor insinuat: & mirum in modum voluntate mutata, cum pietatis fuisset quod defenderant; pietatis visum est genus, vt pateretur occidi. Nouus igitur ensis, nouus percussor apponitur. Stat victima, Christo tantum fauente munita; semel percussa concutitur; iterum repetita quassatur; tertio vulnerata prostermitur. O diuinæ poten-*

tiæ

tia sublimanda maiestas? quæ prius fuerat quarto percussa nec læsa, ideo post paululum visa est mori, ne pro ea periret innoxius.

Quinque rosa post mortem inuenta in facie religiosi monasterij S. Bertini, ob cultum beata Virgini præstitum.

Excerpta ex tabella in Ecclesia eiusdem monasterij pendente.

Iosephio legitur quod-

QUIDAM venerabilis Archiepiscopus Cantuariensis Ecclesie reuertens olim à curia Romana, in Abbatia S. Benedicti, quæ est apud S. Audomarum, hospitatus est, & die crastina ductus in Capitulum, sermonem ædificationis cum fratribus habuit. Functio autem sermone, indicauit eis, quod cum esset apud Beneuentum, audisset à quodam viro religioso, qui de partibus Hierosolymitanis oriundus erat, quod in illa terra quinque psalmos incipientes à singulis literis nominis beatæ semper Virginis Mariæ, in honore & memoria ipsius frequentare consueuerant. Hi ergo sunt psalmi: Magnificat, Ad Dominum, Retribuere, In conuertendo, Ad te leuauit, & singulis psalmis salutationem angelicam, scilicet Aue Maria, præmittentibus. Erat autem ibidem in Conuentu S. Bertini monachus quidam Iosephio nomine

mine qui hæc vigilanter audiuit, & quod
 tidie post matutinum prædictos psal-
 mos in honorem beatæ Mariæ Virginis
 decantare cœpit. Accidit igitur vt quadã
 nocte circa festum S. Andree Apostoli
 surgentibus fratribus ad vigilias, ille fra-
 ter Ioscio choro psallentium non inter-
 esset. Supprior verò chorum circumiens
 cum lucerna, ibi cum non inuenit, ad le-
 ctum eius citius perrexit, & defun-
 ctum reperit. Conuocati itaque fratres
 accurrunt stupentes & lugentes, vultuq;
 eius discooperientes inuenerunt quinq;
 flores rosarum in vultu ipsius. Vnus e-
 grediebatur ex ore & lingua eius: Duo de
 oculis, & duo de auribus. Lætantes au-
 tem pro tali miraculo, detulerunt eum in
 chorum, & facie discooperta cum recen-
 tibus rogis diligentius intuentes, in rosa
 quæ de ore egrediebatur, inuenerunt
 scriptum, Maria. Tenuerunt igitur illum
 per septem dies donec tres Episcopi con-
 uenirent, quorum vnus fuit Attrebatē-
 sis Episcopus, qui fuerat Abbas Cister-
 ciensis, & multi alij Clerici & Laici, qui
 viderunt magnalia Dei. Id verò accidit
 circa annum Domini 1163. circa finem
 regiminis Leonis Abbatis & Theodori-
 ci comitis.

*eidie
 quinque
 psalmos
 in hono-
 rem B.
 Maria.*

*Ioscio in-
 uentus
 mortuus
 cū quin-
 que rosis
 in vultu.*

INDEX